

Мал бордақылауды тиімді ұйымдастыру

Ермек Өмірзақов

Мал шаруашылығының сарапшысы,
KazBeef компаниясының
бұрынғы директоры

1

Малды суық ұстаудың ерекшеліктері

2

Төлдеуді және тиісті инфрақұрылымды жоспарлау

3

Бұзауларды желіннен айыру және жас малды азықтандыру

4

Қорада ұстау, бордақылау

ҚЫСҚЫ КҮТІМ

Ашық қаламдар

- суды тиімді ағызу үшін **1,5 градус** алаңның еңістігі
- сабаннан немесе қамыстан жасалған **терең төсе**
- **жыныс-жас тобы бойынша бөлу:** бұқалар, жас жануарлар, ересек мал
- **қаша неғұрлым аз болса,** басқару оңайырақ болады

Желден қорғау

- жел соғатын жағынан **темір немесе ағаштан дуал**
- ауа айналымы үшін шамамен 2-3 см **тесік болуы керек**
- биіктігі 1 м қабырға **тереңдігі 3 м жабады**

ВЕТЕРИНАРИЯЛЫҚ ПУНКТ

EL BAYLYGY

Ветеринариялық пункт және кеңсе — жылытылатын жарық үй-жайлар

Болуы керек:

- бекіткіш станок
- кораль (бөліну) — зооветеринарлық емдеуге арналған қаша

Бекіткіш станок

Кораль

ЖЕМШӨП ҮСТЕЛІ

EL BAYLYGY

Мал басына ені
60-70 см

2-3 м

жемнің ластануын
болдырмау үшін
жануарлар тұрған
бетон алаңының ені

ТӨЛДЕУДІ ЖОСПАРЛАУ

30–40 күн **25 сиыр**

төлдеу ұзақтығы
(ақпан-наурыз)

1 бұқаға
жүктеме

Жұптасу маусымына дейін тексеру

- спермограмма
- жыныстық жолмен берілетін ауруларды тексеру
- жалпы жағдайы және салмағы

Мал жағдайын бақылау

15–20%

жою сиырлардың жағдайына, мал басының жасына байланысты жұптасу маусымынан кейін

КӨКТЕМГІ ТӨЛДЕУ

- аз шығындар
- жайлауда сиырларды өңдеуге және төлдеуде көмектесуге арналған шағын мал дәрігерлік пункті
- мал дәрігерінің болуы

ТӨЛДЕУЛЕРДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

EL BAYLYGY

Қысқы төлдеу

Алғашқы үш күн

- төлдеуге және бұзауды анасына бейімдеуге арналған төлдеу бөлмесі
- қиын төлдеуге арналған ветеринариялық бекіткіш
- тұқымына байланысты 3x3 м немесе 2x2 м қашалар
- қоралардың саны төлдеу ұзақтығы мен сиырлардың саны бойынша есептеледі
- бұзаулардың агрессивті аналардан қауіпсіздігін қамтамасыз ету

~20 қора
100 мал

ТӨЛДЕУЛЕРДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

EL BAYLYGY

Қысқы төлдеу

Үш күннен кейін ашық
қашаға шығару

4x10 м

80 бұзау үшін
0,5 м² бір бұзау үшін

10-15 күн

бұзауларды ашық
алаңда ұстау

Терең төсеме және
жақсы желден қорғану

БҰЗАУЛАРДЫ АЙЫРУ

6–7 ай

бұзауларды енесінен айыруға дайын

Респираторлық ауруларға қарсы вакцинация енесінен айыру бір ай бұрын

Бұзаулар үшін ең аз күйзеліс

Сүмен және жеммен қамтамасыз ету — өте жақсы сапалы өрескел жем

Сіз күзде көктемгі бұзауларды енесінен айырасыз. Қысқы бұзаулар жаздың ортасында, күздің басында.

Айырғаннан кейін жас жануарларды ұстайтын **орынды дайындау** өте маңызды. Құрғақ төсеме және таза суға үнемі қолжетімділік қажет. **Бұзаудың күйзеліске ұшырамауы өте маңызды.**

Бұзауларды енесінен айырудың тамаша түрі: аналардың қасындағы алаңда бір күн, содан кейін аналарды алу керек, бір күннен кейін ажырату керек.

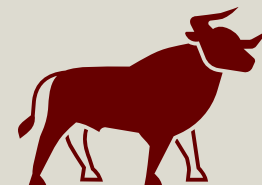
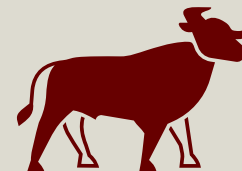
САЛМАҚ ҚОСУ ШКАЛАСЫ

Алғашқы 2-3 апта	минустық көрсеткіштер немесе салмақ өсімінің аздығы
2-3 аптадан кейін	Күніне 200-500 гр
12-18 ай	Күніне 1200-1400 гр
Орташа	Күніне 1 кг

МАҚСАТТЫ САЛМАҚ

Жасы	Қашарлар	Бұқашықтар
6 ай	180-220 кг	
12 ай	320-350 кг	350-400 кг
13-14 ай	380-400 кг	420-450 кг

EL BAYLYGY

ЖАС ЖАНУАРЛАРДЫ АЗЫҚТАНДЫРУ

EL BAYLYGY

Күніне екі рет тамақтандыру: таңертең және кешке бірдей уақытта

Жем мөлшері

2,2%
құрғақ заты
тірі салмақтың

Құрғақ заттардың құрамы

90% Өрескел жем

85% Астық

35% Шырынды жем

Жем қатынасы

Өрескел,
шырынды
жемдер

Концентраттар

Ересек мал

70%

30%

Жас мал

60%

40%

Бордақылау

10% → 80–90%

Концентраттар санының
біртіндеп артуы

Қарқынды астықпен бордақылау кезінде асқазанның құрылымы өзгереді, бұл жануарды жайылымда өмір сүруге қабілетсіз етеді.

EL BAYLYGY

CULTIVARIY арнайы
BAI BOLSYN үшін жасады